

УПУТСТВА ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ И ПИСАЊЕ ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

ЗА ШКОЛСКУ 2025/26. ГОДИНУ, НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

Аутор: МА Никола Конески, РЦТ „Михајло Пупин”, Панчево

Рецензент и редактор: МА Драган Драган Теодосић, Архив Југославије, РЦТ Београд 1 – Земун

УВОД

Пред вама се налазе *Упутства за истраживање и писање истраживачког рада у области историје* (даље у тексту: *Упутства*).¹ Један од њихових основних циљева је да помогну полазницима и менторима центара за таленте у припреми за такмичења у истраживачким радовима. Будући да ће ова *Упутства* бити основа за бодовање радова од стране комисије на такмичењу, ученици и ментори би требало настојати да их се у што већој мери придржавају. За све недоумице, као и за све што није наведено у овим *Упутствима*, а њима је потребно за спровођење истраживања, односно писање рада, ученици и ментори се могу обратити организатору Републичког такмичења.

СТРУКТУРА ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Писање истраживачког рада подразумева унапред осмишљен и разрађен концепт (план) рада. Сваки истраживач најпре полази од основне структуре раде, која се састоји из следећих делова:

1. НАСЛОВ РАДА

2. АПСТРАКТ И КЉУЧНЕ РЕЧИ

2.1. Апстракт

2.2. Кључне речи

3. РАД

3.1. Увод

3.2. Разрада (подељена на поглавља)

3.3. Закључак

4. СПИСАК КОРИШЋЕНИХ ИЗВОРА И ЛИТЕРАТУРЕ

5. СКРАЋЕНИЦЕ

6. ЗАХВАЛНОСТ

7. ПРИЛОЗИ

Овде наведени делови представљају основну структуру рада истраживачког рада. Сви радови који се представљају на Такмичењу у истраживачким радовима морају садржати ову основну структуру. У раду ученици не наводе реч *Разрада*, већ уместо ње наводе *Увод*, називе поглавља (и подпоглавља) и *Закључак*. Посебна страница на којој је истакнут садржај рада није предвиђена овим *Упутствима*.

1. НАСЛОВ РАДА

У наслову треба истаћи тежиште истраживања, основну идеју, основно питање истраживања. Он мора бити, колико је то могуће, што краћи, прецизан и јасан, али и привлачан. У наслову треба избегавати скраћенице. Максимална дужина наслова може бити до **70 слова**. Наслов рада се пише на српском и енглеском језику, центрирано, великим словима. Испод наслова рада треба написати име аутора, разред, школу коју похађа, назив центра за таленте и пуно име и презиме ментора са титулом, звањем и местом запослења. Наслов рада са подацима о аутору и ментору, апстрактом и кључним речима уједно представља и насловну страну рада (**видети пример насловне стране**). Врло је важно поштовати *Упутства* приликом израде насловне стране. Чланови комисије ће најпре видети насловну страну и она им може „креирати“ прву „слику“ о истраживачком раду.

2. АПСТРАКТ И КЉУЧНЕ РЕЧИ

2.1. Апстракт рада

Апстракт је сажети приказ садржине читавог рада. У њему се може изнети предмет рада, сврха и циљ истраживања, примењена методологија рада и др. Апстракт треба да омогући читаоцу да брзо и без тешкоћа схвати шта се то заправо налази на наредним страницама, односно у тексту истраживачког рада. Текст изнет у њему треба бити повезан са насловом, али и са садржајем рада. Дужина текста апстаркта не би требала прећи **200 речи**.

2.2. Кључне речи

Испод текста апстаркта наводе се кључне речи. Сваки рад би требало да садржи **најмање 5**, а највише **10 кључних речи**. Једна кључна реч се често састоји из више речи (примери: Драгутин Димитријевић „Апис“, велике силе, Краљевина Југославија итд). Најпре се наводи најбитнија кључна реч, потом нешто мало мање битна од те прве, потом нешто мало мање битна од те друге итд, односно да с лева на десно значај наведених кључних речи опада. Оне морају бити повезане са насловом рада, али и са *Апстрактом* и читавим радом. Важно је да ученици пажљиво одреде речи које ће навести у *Кључним речима*, будући да се често управо по њима може увидети да ли је неко на довољно добар начин истражио и разумео тему.

Превод на енглески: Превођење апстаркта на један од светских језика, најчешће на енглески, може омогућити да се светска научна јавност упозна са одређеним радом. Из тог разлога је потребно да ученици испод текста апстаркта на српском језику напишу и његов превод на енглески језик (исписан испод наслова *Abstract*). Затим следи превод и кључних речи на енглески језик (*Key words*).

3. РАД

3.1. Увод

Ученици у *Уводу* указују на основно подручје свог истраживања, на предмет свог истраживања, односно одговарају на питање *Шта су они то истраживали?*, затим указују да ли је тема већ обрађивана у литератури или није, или да ли је на одговарајући начин обрађивана, или није. Наводе разлоге одабира теме, њен значај, циљеве истраживања, хипотезе.¹ Наводе и методологију свог истраживања и писања рада. Истичу релевантну литературу која им је највише помогла приликом истраживања и писања рада.² Наводе које су све врсте изворе користили и на који начин. У сваком тренутку свог писања *Увода*, ученици морају размишљати о томе да они требају да уведу читаоца у рад, што је и основни задатак *Увода*. Из тог разлога, уколико сматрају да је потребно, могу да истакну и нешто што овде није наведено. Многи историчари писање *Увода* остављају за крај процеса писања, јер тек тада и сами знају о чему су заиста писали у раду. *Увод* би могао чинити између 5 и 10% рада.

3.2. Разрада

У овом делу истраживачког рада аутор „разрађује“ тему коју истражује. Важно је поделити *Разраду* на поглавља која ће бити повезана са насловом (темом) рада, али и са текстом који ће се наћи у одређеном поглављу. Уколико ученици сматрају да је потребно, поглавља се могу поделити и на мања поглавља – подпоглавља. Међутим, они морају пазити да им рад не буде превише уситњен са много много поглавља и подпоглавља. Зато је потребно добро размислити пре него што се текст рада подели на поглавља и подпоглавља. Препорука је, пре свега ученицима средњих школа, да се свако поглавље и подпоглавље

¹ **НАПОМЕНА:** Није обавезно.

² У *Уводу* ученици могу навести само иницијал имена и презиме аутора, а потом у фусноти навести све оно што је потребно за правилно навођење рада на који се аутор позива (видети правила цитирања у *Упутствима*).

састоји из једног „малог“ увода, „мале“ разраде и „малог“ закључка.³ У *Разради* се износе сви они подаци до којих су ученици дошли у свом истраживању, а које сматрају важним и потребним за одређено поглавље, односно за своју тему. Ученици, осим „сувих“ података које су пронашли, износе и своју интерпретацију, своја тумачења и друго. Анализа пронађеног материјала током истраживања је врло важна и она омогућава ученицима да дођу до важних закључака. Важно је да, током писања рада, ученици не забораве на ужи и шири контекст (контексте) своје теме. Унапред одређен број страна рада подстиче ученике да одвоје битно од небитног за своју тему. То је врло важно за историјску науку, али није нимало лако за истраживача. Помоћ у том „одвајању“ може бити назив рада, назив поглавља и размишљање о томе шта је све потребно да би се тема (ако је у питању читав рад), или део који „разрађује“ тему (уколико је одређено поглавље у питању) заокружила, да би била потпуна.

3.3. Закључак

У *Закључку* се износе основни резултати истраживачког рада, односно најважније тврдње о теми рада. Излажу се одговори на постављена питања у *Уводу* и *Разради*. Ученици могу навести и на који начин су дошли до тих одговора, као и да ли се они слажу са до тада написаном литературом. Наводе да ли је после њиховог истраживања остало нешто неистражено у вези представљене теме, односно предлози за даља истраживања. Уколико су ученици на крају сваког поглавља у *Разради* износили „мале“ закључке, они им могу помоћи у састављању *Закључка*. Не износе се нови подаци, односно подаци који нису изнети у *Разради*. *Закључак* треба да је концизан, језгровит и прецизан и могао би чинити између 5 и 10% рада.

4. СПИСАК КОРИШЋЕНИХ ИЗВОРА И ЛИТЕРАТУРЕ

Након написаног рада потребно је саставити списак коришћених извора и литературе. У том списку се наводи све оно што су ученици користили у свом раду: монографије, радови у часописима и зборницима, архивску грађу, штампу, сајтове итд. У овом списку не сме бити наведено нешто што није коришћено у раду, односно што није наведено у фуснотама или основном тексту. Навођење коришћених извора и литературе мора бити потпуно, што прецизније – оно би требало да омогући читаоцу, односно другом истраживачу да, без тешкоћа, схвати о каквој књизи или извору се ради и да их, уколико сматра да је потребно, и сам пронађе и провери. Посебно је важно да ученици у списку прецизно одвоје изворе од литературе. **Напомена: Навођење коришћених извора и литературе мора бити једнообразно, односно у складу *Упутствима* (видети доле).**

6. СКРАЋЕНИЦЕ

Уколико ученици у свом раду користе скраћенице, потребно је да наведу на шта се оне тачно односе. Код навођења скраћенице, у основном тексту или у фуснотама, први пут се наведе пун назив, као на пример: Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, а затим се у загради наведе скраћеница (даље: Краљевина СХС) или Антифашистичко веће народног ослобођења Југославије (даље у тексту: АВНОЈ). У списку скраћеница се наводе све скраћенице које се наводе у раду.

Примери:

Архив Југославије (АЈ)

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (Краљевина СХС)

Историјски архив Београда (ИАБ)

Народна библиотека Србије (НБС)

6. ЗАХВАЛНОСТ

Уобичајено је да се на крају рада наведу имена свих оних који су допринели и

³ **НАПОМЕНА:** У питању је само препорука, али није обавезно

помогли у његовој изради. Свима њима, за савете и помоћ, треба одати захвалност. Многи аутори не истичу имена оних који су им помогли да не би неко помислио како је њихов допринос сопственом истраживању и писању рада мањи. Потпуно је дозвољено, чак и потребно, да сваки полазник центра за таленте који истражује и пише истраживачки рад, затражи помоћ, поред ментора, и од наставника, родитеља, библиотекара, архивисте итд. Навођење њихових имена, уз објашњење о коме се ради, може указати на амбициозност и жељу одређеног полазника да његов рад буде заиста квалитетан. **Напомена: Захвалност није обавезна.**

7. ПРИЛОЗИ

Осим текста, саставни део рада могу бити и прилози, односно фотографије, табеле, графикони, мапе, породична стабла, поједини документи (фотографија документа или верно пренет, односно откуцан текст документа) итд. Прилози не служе само да би се улепшао изглед рада. Они морају бити повезани са темом и текстом читавог рада. Могли би се употребити и приликом решавања одређеног проблема у истраживању. Такође, могу појаснити, допунити, употпунити тумачење појединих података, догађаја, процеса. Не би требало стављати у рад прилоге који се не могу јасно видети, на пример фотографије одређеног документа на основу којих се не може прочитати шта пише у њему. Важно је да прилози буду постављени у одговарајућој величини, али у складу са расположивим простором. Будући да је простор ограничен, ученици морају размислити који прилози би били најкориснији њиховом раду. Испод сваког прилога је потребно навести редни број и назив прилога, као и извор одакле је преузет. **Прилози се постављају се на крају рада.**

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) ИЗВОРА И ЛИТЕРАТУРЕ (КРИТИЧКИ АПАРАТ)

Сваки истраживачки рад мора имати критички апарат. Он би заправо требао бити један од најважнијих делова рада. Он подразумева позивање на монографије, радове у часописима, изворе – све оно што су ученици користили у састављању свог рада. Помоћу њега аутори избегавају да њихов рад представља плагијат.⁴

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) МОНОГРАФИЈА (КЊИГА)

Монографје се цитирају на следећи начин: име и презиме аутора, наслов монографије који је штампан у самој књизи (не на њеним корицама) курзивним (*италик*) словима, издавач (издавачи), место и година издања, број странице (страница) на којој (којима) се налази текст на који се аутор позива.

Пример:

Љубодраг Димић, *Културна политика у Краљевини Југославији: 1918–1941: Први део: Друштво и држава*, Стубови културе, Београд, 1997, 116–119.

Уколико монографија има два или три аутора, наводе се сви аутори.

Пример:

Мира Радојевић, Љубодраг Димић, *Србија у Великом рату 1914–1918: Кратка историја*, Српска књижевна задруга, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2014, 87–89.

Уколико монографија има четири или више аутора наводи се само први аутор, а потом се дода „и др.“ (и други).

⁴ Плагијат представља навођење текста, идеја, закључака неког другог аутора као сопствених, односно „интелектуалну крађу“. Сви аутори морају поштовати ауторска права других аутора.

Пример:

Ivan Božić i dr, *Istorija Jugoslavije*, Prosveta, Beograd, 1973, 100.

Наведена правила цитирања и примери важе приликом **првог** цитирања одређене монографије. Приликом сваког **следећег** цитирања користити скраћену варијанту: иницијал имена (прво почетно слово имена) и презиме аутора, скраћеница која указује на одређено већ наведено дело – *нав. дело* (курзивним (*италик*) словима), број странице (страница).

Примери:

Љ. Димић, *нав. дело*, 116–119.

М. Радојевић, Љ. Димић, *нав. дело*, 87–89.

I. Božić i dr, *нав. дело*, 100.

Треба водити рачуна да ли се у раду цитирају два (или више) рада истог аутора. У том случају, скраћеница *нав. дело* не би могла јасно указати на које се тачно дело односи поједина фуснота. У том случају би се могла навести скраћена варијанта наслова (курзивним (*италик*) словима), а потом ставити три тачке и број странице на крају.

Пример:

Љ. Димић, *Културна политика...*, 116–119.

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) ЧАСОПИСА

Часописи се цитирају на следећи начин: име и презиме аутора, наслов рада наведен под наводницима, наслов часописа курзивним (*италик*) словима, број (часописа), година (издања наведеног броја часописа) у загради, број странице.

Пример:

Мира Радојевић, „Јован Цвијић и Југословенска демократска лига (1918–1919)“, *Зборник Матице српске за историју*, 95 (2017), 47–70.

Наведена правила цитирања и примери важе приликом **првог** цитирања одређеног рада у одређеном часопису. Приликом сваког следећег навођења истог рада, користи се скраћени облик цитирања. Правила скраћивања су иста као и код монографија.

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) ЗБОРНИКА РАДОВА

Зборници радова се наводе на следећи начин: име и презиме аутора, наслов рада наведен под наводницима, наслов зборника радова курзивним (*италик*) словима, у загради име и презиме уредника, издавач, место и година издавања, број странице.

Пример:

Bojan Dimitrijević, „Jugoslavija i NATO 1951–1958. Skica intenzivnih vojnih odnosa“, *Spoljna politika Jugoslavije 1950–1961, Zbornik radova* (urednik Slobodan Selinić), Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd, 2011, 255–256.

Наведена правила цитирања и примери важе приликом **првог** цитирања одређеног рада у одређеном зборнику. Приликом сваког следећег навођења истог рада, користи се скраћени облик цитирања. Правила скраћивања су иста као и код монографија.

Навођење (цитирање) објављених извора: Они се наводе на исти начин као и монографије, уколико сам извор то дозвољава.

Пример:

Михајло Пупин, *Са пашњака до научењака*, Велики Бечкерек, 1929, 33.

Дефинитивни резултати пописа становништва од 31 јануара 1921 год, Сарајево, 1932.

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) НЕОБЈАВЉЕНИХ АРХИВСКИХ ИЗВОРА (АРХИВСКИХ ДОКУМЕНАТА)

Будући да се често ради о разноврсним изворима, препорука је приликом навођења применити правила појединих архива у којима се налази архивска грађа коју истраживач користи. Међутим, свакако приликом цитирања треба поћи од општег и ићи ка

појединачном – од пуног имена архива, преко фонда или збирке (број и назив фонда или збирке) јединице описа (уколико постоји, односно уколико се ради о сређеном фонду), затим фасцикле/кутије, па све до назива документа. Уколико истраживач сматра да ни све наведено није довољно да би други истраживач, без потешкоћа, пронашао извор који је цитиран, потребно је навести и додатне податке, који би му у томе помогли.

Пример:

Архив Југославије (даље: АЈ), Фонд Министарства просвете Краљевине Југославије (даље: 66), фасцикла 1741 (даље: 1741), јединица описа 2435 (даље: 2445), тачан назив документа. Приликом сваког следећег цитирања горе наведене архивске грађе користи се скраћени облик цитирања: АЈ, 66-1741-2435, тачан назив документа.

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) ШТАМПЕ (НОВИНА) ОДНОСНО ПЕРИОДИЧНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

Периодичне публикације име и презиме аутора, наслов текста под наводницима, наслов новина курзивним (*италик*) словима, датум, страна.

Пример:

Михаило Ђ. Спасић, „Велики национални дани“, *Политика*, 6.4.1941, 2. Уколико није потписан аутор, цитат започети насловом.

Пример:

„Рад школских кухиња у Београду не треба обустављати“, *Политика*, 4.4.1941, 7.

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) ИЗВОРА И ЛИТЕРАТУРЕ СА ИНТЕРНЕТА

Приликом навођења одређеног извора или литературе са интернета, потребно је наводити тачан линк који води ка локацији са које је преузет садржај (**не** адресу основне странице, на пример www.google.com или www.wikipedia.org). Уколико је, на пример, одређена књига доступна и у штампаном и у онлајн формату, цитира се формат који је коришћен. Уколико је коришћен онлајн формат књиге, у фусноти се наводи све што је предвиђено за књигу у штампаном формату, уз додатно навођење линка који води ка локацији књиге у онлајн формату, као и датум приступања том линку, односно локацији.

Пример:

Slobodan Mandić, *Kompjuterizacija i istoriografija 1995–2005*, Istorijski arhiv Beograd, Beograd, 2008, 29–31, https://www.arhiv-beograda.org/images/publikacije_elektronske_pdf/Kompjuterizacija_istoriografija.pdf (27. 11. 2020)

Исто важи и за радове у часописима и зборницима, за изворе који се користе у онлајн формату – најпре навести све што важи и за штампана издања, а потом линк и датум приступања.

Уколико се цитира одређени текст на одређеном сајту, навести име и презиме аутора текста, наслов текста, датум његовог настанка и друге податке који су важни за цитирани текст (уколико су подаци истакнути), а потом навести и тачан линк који води до цитираног текста, као и датум приступања. Уколико горе наведених података нема, довољан је и линк, уз датум приступања.

Примери:

Olga Janković, „Kroz prostor i vreme Banatske vojne granice“, 18.03.2018, доступно на: <http://www.politika.rs/sr/clanak/400320/Srbija/Kroz-prostor-i-vreme-Banatske-vojne-granice> (19.06.2021)

<https://www.arhiv-beograda.org/rs/o-nama/istorijat> (19.06.2021)

НАВОЂЕЊЕ (ЦИТИРАЊЕ) УСМЕНИХ КАЗИВАЊА

У фусноти се наводи име и презиме саговорника, место и датум интервјуисања. Ученици могу навести и ко је заправо био њихов саговорник, односно шта је по занимању, на

који начин је „повезан“ са темом истраживања, затим колико је разговор трајао, да ли је реализован уживо, преко телефона, или преко неког другог средства нових технологија итд.

Примери:

Интервју са Николом Јовановићем, Београд, 24.11.2020.

Интервју са Маријом Перић, Панчево, 2.2.2021. Госпођа Перић је наставница у пензији. Радила је у школи која је предмет нашег истраживања. Интервју је спроведен уживо у породичној кући саговорнице и трајао је око сат времена.

СПИСАК КОРИШЋЕНИХ ИЗВОРА И ЛИТЕРАТУРЕ

Све горе наведено се односило на навођење извора и литературе у **фуснотама**.⁵ Све што је у њима наведено обавезно се наводи и у списку коришћених извора и литературе на крају рада. Начин навођења је сличан, али има појединих разлика. Врло је важно да се правилно, односно одговарајуће сврстају, односно разврстају извори и литература. Дакле, архивска грађа и, на пример, одређена научна монографија не могу никако бити наведене испод истог поднаслова *Литература* (архивска грађа није литература, већ извор). Из тог разлога се препоручује ученицима да испод назива поглавља *Списак коришћених извора и литературе*, напишу подпоглавља као што су на пример *Необјављени архивски извори*, *Објављени извори*, *Штампа и периодика*, *Интернет садржаји*, *Интервјуи*, *Литература* итд.

Дакле, испод поднаслова *Необјављени архивски извори* наводи се **архивска грађа**. У *Списку коришћених извора и литературе* наводи се само пун назив архива (болдовано), фонд и број фонда који је коришћени у раду. Архиви и фондови се наводе азбучним редом.

Архив Југославије

Двор Краљевине Југославије (74)

Министарство просвете Краљевине Југославије (66)

Министарство унутрашњих послова Краљевине Југославије (14)

Објављени извори се такође наводе по азбучном реду.

Новине, односно периодичне публикације – не наводи се сваки коришћени текст понаособ, већ само наслов новина и година (године) у којој је објављен текст који је коришћен у раду. Новине се наводе по азбучном реду.

Примери:

Време, 1932–1934. *Политика*, 1941.

Интернет садржаји се наводе по азбучном, односно абecedном реду.

Када се ради о **монографијама, затим радовима у часописима и зборницима**, навођење је исто као и у фуснотама, осим што се изостављају бројеви странице. Све наслове у списку треба навести према почетном слову презимена (првог аутора уколико их има више), односно по азбучном или абecedном реду (у зависности од писма на којем је написан рад).

Навођење **извора и литературе са интернета и усмених казивања** може бити би исто као и у фуснотама (једино код електронских извора препоручујемо да се у *Списку коришћених извора и литературе* изостави датум приступања извору).

Остале напомене: Приликом навођења извора и литература требало би користити писмо и језик на којем су они написани. На пример, одређени наслов књиге на енглеском језику, писан латиницом треба навести на енглеском језику латиницом

Пример: Edward H. Carr, *What is history?*, New York, 1961).

Не би се требали изоставити ни поднаслови, уколико их садржи наслов одређеног дела које се цитира. Такође, не изостављати ни средње слово, уколико је истакнуто уз име и презиме аутора. Међутим, титуле (на пример, проф, др, мр...) не би требало наводити, чак и када су истакнуте уз име и презиме аутора.

⁵ Фуснота, потиче од речи немачког порекла (*Fussnote: Fuss* – подножје и *Note* – белешка) и представља

У фуснотама, када се неки наслов понавља заредом, можемо ставити скраћеницу

Исто (курзивним (*италик*) словима), уколико је, на пример у 17. фусноти⁶ све исто као у 16.⁷ Уколико се разликују само странице, наводи се *Исто*, и потом број странице.⁸

ТЕХНИЧКА ОБРАДА ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Техничка обрада истраживачког рада је врло важна. Пожељно је да рад не садржи техничке, граматичке или грешке у куцању. У томе ће ученицима од велике помоћи бити и ова *Упутства*. Препоручује се ученицима да, пре предаје рада, и сами још једном погледају, прегледају и прочитају свој рад. Радови се пишу на српском језику, ћириличним или латиничним писмом (у зависности од теме). Поједине речи се могу, уколико је потребно, написати и на неком језику који није српски, али се у том случају препоручује да, поред наведене речи на страном језику, наведе и превод на српски језик. Такође, аутори морају водити рачуна о језику и писму одређеног рада који им је користио приликом израде истраживачког рада. Наиме, у фуснотама, као и у списку коришћених извора и литературе они се наводи на оном писму и оном језику на коме су објављени.

ВАЖНА НАПОМЕНА

Истраживачки рад може имати максимално 12 страна (без насловне стране), уз максимум 3 стране прилога. Дакле, читав рад, заједно са насловном страном (1), текстом рада (12), прилозима (3) не сме имати више од 16 страна. Потребна је пагинација (стављање редног броја) страница.

Текст рада се пише у Ворд-у (Word) и штампа на листовима А4 формата.

Маргине за текст су: лева и десна 2 cm, горња 2 cm (сем на првој страни која је 5 cm) и доња 2 cm.

Текст рада се куца словима величине 12 pt Normal у фонту Times New Roman са проредом 1,0 (single)

Списак извора и литературе је величине 10 pt Normal у фонтовима Times New Roman и Italic са истим проредом.

Напомене се куцају словима величине 10 pt Normal Italic Times New Roman.

Наслови поглавља пишу се великим словима 12pt B, центрирано, док се поднаслови, у оквиру појединих поглавља, куцају се малим искошеним словима Italic, величине 12pt N.

За називе прилога користе се коса слова Italic величине 10pt N. За податке у прилозима користе се слова величине 10pt N.

Насловна страна треба да садржи: наслов рада – пише се великим словима величине 14 pt B, име (имена) аутора и ментора – великим словима величине 12 pt B, разред, разред, назив школе коју похађа(ју), назив центра за таленте – пише се малим словима величине 12 pt N, подаци о ментору (звање, место запослења) – пише се малим словима величине 12 pt N

⁶ Љубодраг Димић, *Културна политика у Краљевини Југославији: 1918–1941: Први део: Друштво и држава*, Стубови културе, Београд 1997, 116–119.

⁷ *Исто*.

⁸ *Исто*, 189.

ИЗГЛЕД НАСЛОВНЕ СТРАНЕ

ГИМНАЗИЈА „УРОШ ПРЕДИЋ“ У ПАНЧЕВУ GYMNASIUM „UROŠ PREDIĆ“ IN PANČEVO⁹

СТЕФАН ИЛИЋ, I разред, Гимназија „Урош Предић“ Панчево, Регионални центар за таленте „Михајло Пупин“, Панчево

АЛЕКСАНДАР ЂОРЂЕВИЋ, професор историје у Гимназији „Урош Предић“ Панчево, Регионални центар за таленте „Михајло Пупин“, Панчево

РЕЗИМЕ: Овај истраживачки рад бави се историјом једне од најстаријих установа у Панчеву, а обухвата целокупни период од самог оснивања школе 1851. године, па све до њеног данашњег рада (2025). Циљ је да прикаже и упореди најбитније сегменте рада гимназије, па су тако обрађени сви важни догађаји постојања школе, али је велика пажња посвећена и схватању физиономије исте, као и њеном утицају на људе и околину. Рад се базира на прегледу и анализи проблема у оснивању школе, њених претеча Нижој и Вишој реалној школи, закона, реформи, планова и програма, слободних активности, као и многих других позитивних и негативних аспеката у развоју и деловању гимназије.

ABSTRACT: This scientific-research paper deals with the history of one of the oldest institutions in Pančevo, and covers the entire period from the very founding of the school in 1851, until its current work (2025). The aim is to cover and compare the most important segments of the Gymnasium's work, thus covering all substantial events of the school's existence, but great attention has been paid to understanding the physiognomy of the same as well as its impact on people and the environment. The paper is based on the review and analysis of problems in the founding of the school, its precursors, laws, reforms, plans and programs, leisure activities, as well as many other positive and negative aspects in the development and operation of the high school.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Панчевачка гимназија, Нижа/Виша реална школа у Панчеву, наставни план и програм, школске реформе.

KEY WORDS: Pančevo grammar school, Lower/Higher real school in Pančevo, curriculum, school reforms.

⁹ У енглеском језику код српских назива наводи се оригинална српска транскрипција на латиници.